

Tunnikava:

Vabadussõda

Eelhäälestus (5 min)

Õpetaja näitab õpilastele pilte (kuvab tahvlile) erinevatest isikutest, monumentidest jms ning palub õpilastel leida ühisnimetaja, mis pilte seob. Piltidel olev on ühel või teisel moel seotud Vabadussõjaga (Reaalipoiss, soomusauto Kalewipoeg, soomusrong, Jaan Poska, vabadusrist jne). Sobivaid pilte leiab näiteks Estonica andmebaasist, Sõjamuuseumi kodulehelt või Vikipeediast.

Viited:

www.esm.ee ja www.estonica.org

Ülesande eesmärk on seostada konkreetse tunni teema – Vabadussõda – eelnevalt õpituga ja asetada see maailma ajaloo konteksti.

Õppimine/tähenduse loomine (60 min)**Ülesanne I (30 min)**

Töö allikaga. Katkend Kaarel Krooni mälestustest Vabadussõja käigust.

Õpilased jagatakse paaridesse ning igale paarile antakse allikas (Kaarel Krooni mälestused Vabadussõjale eelnenud sündmustest). Õpilased vastavad etteantud küsimustele.

Ülesanne II (30 min)

KOLMEASTMEILINE INTERVJUU allikatekstide (A ja B) põhjal (Kaarel Krooni mälestused).

I osa

I etapp – õpilased jagatakse paaridesse, pooled klassist loevad allikat A ja pooled allikat B. Paarilised loevad mõlemad ühte ja sama allikat. Peale lugemist koostavad mõlemad paarilised intervjuuküsimused, mille vastused tooksid esile teksti sisu ja peamise mõtte.

II etapp – õpilased intervjuuerivad korda mööda küsimuste abil kaaslast: üks paariline küsib, paneb märksõnad kirja ja vastupidi.

III etapp – uute paaride moodustamine – paariliste vahetamine teise paariga ehk nüüd on paarilisteks erinevaid allikaid (A ja B) lugenud õpilased. Peale vahetust on õpilaste ülesandeks rääkida uuele paarilisele seda, mida eelmine paariline oli rääkinud, toetudes seejuures kirjapandud märksõnadele.

II osa

Töö kaardiga. Iga paar (erinevaid allikaid lugenud õpilased) peab jõudma konsensusele, mis olid Vabadussõja viis olulisemat sündmust. Seejärel tuleb

kanda väljavalitud sündmuste geograafiline asupaik kaardile. Kaart võib olla eelnevalt välja printitud, arvutiklassi olemasolul võib tööd teha kasutades google maps`i.

Õppimise faasi algul, enne tööd allikatekstiga, oleks mõistlik kasutada mõnda mängulist vahendit paariliste moodustamiseks, nt jagada õpilastele välja kaardid – ruutu- ja ärtu 7 ning poti- ja risti 7 moodustavad paarid ja uued paarid III etapis moodustavad sellest tulenevalt ruutu- ja poti 7 ning ärtu- ja risti 7. See on lihtne aga lõbus ja arusaadav viis paaride moodustamiseks, eeltööna on vaja vaid ette valmistada kaardipakk, vastavalt klassi õpilaste arvule.

Kolmeastmeline intervjuu on teksti lugemise meetod – teksti suunatud lugemine. Tekst loetakse individuaalselt läbi ning koostatakse küsimused, mille vastused võtavad kokku teksti peamise mõtte. Küsimuste põhjal intervjuueeritakse kaaslast. Kaaslase vastused pannakse kirja. Vahetatakse paarid, intervjuueerija annab kaaslase vastused seotud jutu näol edasi uuele paarilisele.

Võiks lisada skeemi, kuidas paarid I ja II etapis moodustatakse

Refleksioon (10 min)

Ülesanne III

Loominguline ülesanne – kirjutada teemantluuletus Vabadussõjas osalenutest. Luuletuse osad:

- esimene rida – nimisõna (või nimi);
- teine rida – kaks omadussõna;
- kolmas rida – kolm tegevust väljendavat -mine lõpulist sõna;
- neljas rida – neljast sõnast koosnev lause;
- viies rida – üks vabalt valitud sõna.

Inspiratsiooniks on õpilastele lugemiseks antud 3 allikakatket Vabadussõjas osalenutest.

Kasutatud allikad:

Karl Renser. *Eesti vabadussõjast, meenutusi vabariigi ajast ja 1940. aasta juunipöördest*. 1918–1940.

Renate Kuusk. *Lühiteateid Eesti Vabadussõjas langenud endisest Tallinna Reaalkooli õpetajast – Elvine (Elli) Jõelegt*. 1918-....

Elvi Kalda (Evertson). *Andmed Punaarmee poolt tapetud vanaisa Kustav Evertsoni kohta. Leinalaul*. 1919- ....

Teemantluuletuse näide:

Elviine Jõelegt
patriootlik, ennastohverdav
õpetamine, tegutsemine, ravimine
noor naine suures sõjas
kalmistu

